

Józef Kowalski
Katedra Inżynierii Rolniczej i Informatyki
Akademia Rolnicza w Krakowie

STAN I ROZWÓJ KADRY NAUKOWEJ W OŚRODKACH INŻYNIERII ROLNICZEJ W POLSCE W LATACH 2000–2005

Streszczenie

Artykuł zawiera dane liczbowe charakteryzujące stan kadry naukowo-badawczej i dydaktycznej krajowych ośrodków Inżynierii Rolniczej. W pracy porównano stan ilościowy doktorów, doktorów habilitowanych oraz profesorów tytularnych w zakresie nauk rolniczych oraz nauk technicznych w AR Kraków, AR Lublin, AR Poznań, AR Szczecin, AR Wrocław, SGGW Warszawa, UWM w Olsztynie oraz IBMER Warszawa.

Słowa kluczowe: kadry naukowe, profesor, doktor habilitowany, doktor, rozwój, liczba, polityka kadrowa, lata, kadencja.

Wprowadzenie

Środowisko naukowe inżynierii rolniczej w Polsce stanowi zintegrowaną grupę osób zatrudnionych w wielu instytucjach naukowych i naukowo-dydaktycznych, a zajmujących się badaniami i kształceniem studentów o profilu techniczno-rolniczym oraz ekonomiczno-organizacyjnym. Instytucje i jednostki, legitymujące się różnymi nazwami wydziałów i kierunków studiów, reprezentują zbliżony profil naukowo-badawczy a także dydaktyczny. Wynikał on do tej pory w zasadzie z dwóch przyczyn, a mianowicie:

- potrzeb regionalnych na specjalistów z wyższym wykształceniem oraz
- regionalnego potencjału kadry naukowo-dydaktycznej.

W Polsce inżynieria rolnicza uprawiana jest na różnych rodzajach uczelni. Należą do nich uczelnie: rolnicze, rolniczo-techniczne, politechniki oraz uniwersytety. Powyższe jednostki w zakresie prac naukowo-badawczych i wdrożeniowych są uzupełniane w naszej dyscyplinie przez dwa instytuty resortowe. Są to IBMER

Józef Kowalski

oraz PIMR. Ten ostatni, z racji większego nachylenia w stronę nauk technicznych w mniejszym stopniu jest kojarzony z naukami rolniczymi. Dlatego też m.in. do analizy w niniejszym opracowaniu nie został przyjęty. Do analizy stanu kadrowego nie przyjęto również ośrodków akademickich mających pewne niezaprzeczalne osiągnięcia naukowe i dydaktyczne w dyscyplinie inżynierii rolniczej ale nie posiadających uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora. W grupie tej znalazły się: ATR w Bydgoszczy, Filia Politechniki Warszawskiej w Płocku, Politechnika Koszalińska, Politechnika Lubelska, Politechnika Opolska, Uniwersytet Rzeszowski oraz Akademia Podlaska w Siedlcach. Przyjęte do analizy jednostki i ośrodki zamieszczono w tabeli 1.

Tabela 1. Oceniane ośrodki

Table 1. Evaluated centers

Nazwa	Wydział	Instytut
AR Kraków	Agroinżynierii	-
AR Lublin	Inżynierii Produkcji	-
AR Poznań	Rolniczy	Inżynierii Rolniczej
AR Wrocław	Rolniczy	Inżynierii Rolniczej
AR Szczecin	Kształtowania Środowiska i Rolnictwa	Inżynierii Rolniczej
IBMER Warszawa	-	-
SGGW Warszawa	Inżynierii Produkcji	-
UWM Olsztyn	Nauk Technicznych	-

Spośród ośmiu trzy stanowią samodzielne wydziały o różnych nazwach. Są to: Wydział Agroinżynierii w Krakowie oraz dwa wydziały Inżynierii Produkcji na rolniczych uczelniach lubelskiej i warszawskiej. Również trzy ośrodki reprezentujące naszą dyscyplinę w uczelniach rolniczych Poznania, Wrocławia i Szczecina poprzez instytuty Inżynierii Rolniczej przy wydziałach Rolniczych oraz Kształcenia Środowiska i Rolnictwa. Powyższe jednostki uzupełniają: Wydział Nauk Technicznych UWM Olsztyn oraz IBMER Warszawa.

Przedłożona czytelnikowi dokumentacja ma wskazać z jednej strony dorobek kadrowy ośrodków i dynamikę wzrostu ilościowego i „jakościowego” kadr. Z drugiej natomiast dynamikę proporcji na stopnie i tytuł naukowy. Tutaj podkreślone będzie też oddziaływanie starszych i silniejszych kadrowo ośrodków na wzmocnienie kadrowe innych. Jest rzeczą niezaprzeczalną bowiem, że przykładowo dzięki m.in. Lublinowi inne środowiska (w tym i krakowski) uzyskały prawa akademickie.

Złożony do analizy czasokres (lata 2000-2005) wynika z dorobku ostatnich dwóch kadencji władz wydziałów. Tak się bowiem złożyło, że trzy samodzielne wydziały zarządzane i kierowane były przez te same składy dziekańskie, a prodziekani resortowi ds. Inżynierii Rolniczej na innych uczelniach w większości przypadków nie ulegali wymianie.

Na wstępie należy podkreślić, że analiza porównawcza nie jest zwiększona z uwypukleniem problemu konkurencyjności pomiędzy ośrodkami (tej niezdrowej) a tym bardziej wzajemnej niechęci do siebie. Przedstawione – porównawcze dane liczbowe mają w pewnym sensie pokazać miejsce naszego dorobku na tle innych i stanowić drogowskaz dla następnych – obecnie i w przyszłości urzędujących władz dziekańskich oraz dyrekcji instytutów kierunkowych.

Aktualnie nasze środowisko jest postrzegane w Polsce jako monolit zdążający do umocnienia swojej pozycji w obrębie nie tylko nauk rolniczych ale także technicznych i ekonomicznych. Z każdym rokiem bowiem pogłębia się integracja całego środowiska i współpraca. Sprzyjają temu konferencje i szkoły naukowe organizowane przez poszczególne ośrodki w kraju pod patronatem Komitetu Techniki Rolniczej PAN oraz Polskiego Towarzystwa Inżynierii Rolniczej a także Polskiego Towarzystwa Informatycznego.

Przedstawiony w artykule materiał został opracowany na podstawie danych liczbowych zebranych z dokumentacji poszczególnych jednostek przez następujących profesorów:

- Wiesław Piekarski (AR Lublin),
- Adam Krysztofiak (AR Szczecin),
- Józef Szlachta (AR Wrocław),
- Aleksander Brzóstowicz (AR Szczecin),
- Aleksander Szeptycki (IBMER Warszawa),
- Andrzej Chochowski (SGGW Warszawa),
- Tadeusz Rawa (UWM Olsztyn),
- Józef Kowalski (AR Kraków).

Wymienione osoby jako funkcyjne miały pełny dostęp do materiałów źródłowych w swoich ośrodkach. dlatego też prezentowane dane liczbowe autor uznaje za w pełni wiarygodne do analizy porównawczej. równocześnie w tym miejscu składa podziękowania za zaangażowanie i wkład pracy przy ich przygotowaniu.

Kadry naukowe w ośrodkach

Ocena kadr dokonana zostanie przez analizę w obrębie grup zaszerogowania (wg tytułu i stopnia naukowego) a także łącznego potencjału naukowego. Tabela 2 przedstawia liczbę profesorów z tytułem naukowym zatrudnionych na pierwszym etacie w układzie lat.

Tabela 2. Liczba profesorów tytularnych w latach i ośrodkach
Table 2. Number of titular professors in the years and centers

Ośrodek	2000		2001		2002		2003		2004		2005	
	NR	NT	NR	NT	NR	NT	NR	NT	NR	NT	NR	NT
Kraków	10		10		10		9		11		13	
Lublin	19		17		19		19		19		22	
Poznań	2		2		3		4		4		5	
Wrocław	3		5		6		8		7		6	
Szczecin	5	1	6	1	6		6		4		4	
IBMER	8		8		8		7		6		8	
SGGW	6		7		6		7		7		7	
Olsztyn	4	8	6	12	6	13	6	11	7	11	7	9

gdzie: NR – nauki rolnicze, NT – nauki techniczne

W tym miejscu należy podać przyczynę podziału na osoby posiadające tytuł w zakresie nauk rolniczych oraz w zakresie nauk technicznych. Dane liczbowe zamieszczone wg tego podziału w obrębie wszystkich wyszczególnionych grup pracowników naukowych mają zobrazować skalę porównawczą potencjału intelektualnego w obrębie tych dziedzin nauki.

Analizując pod tym względem kadre profesorów śmiało można stwierdzić, że poza Obrokiem Olsztyńskim praktycznie nie mamy w ogóle profesorów tytularnych z zakresu nauk technicznych. Natomiast silna ich reprezentacja w Olsztynie wynika z tradycji. Tutaj bowiem od lat funkcjonuje Wydział Nauk Technicznych z uprawnieniami do nadawania stopni naukowych w obrębie tej dziedziny.

Liczba profesorów tytularnych w zakresie nauk rolniczych dla analizowanego okresu 6-ciu lat systematycznie wzrastała. Na początku pierwszej kadencji (2000 r.) mieliśmy 57-miu profesorów a na końcu drugiej (2005 r.) ich liczba wzrosła do 72-óch. Przyrost więc wyniósł 15-tu pracowników nauki z tytułem. Stanowi on wzrost o ponad 26 % stanu wyjściowego. Śmiało więc można stwierdzić, że w obrębie najważniejszej grupy pracowników nauki wzrost kadry w krajowej inżynierii rolniczej jest bardzo wyraźny i zgodny z oczekiwaniami rozwojowymi ośrodków.

Zgodnie z wcześniejszym sygnałem autor nie dokonuje analizy porównawczej poszczególnych ośrodków. Tą pozostawia czytelnikom. Liczba osób posiadających stopień naukowy doktora habilitowanego została przedstawiona w tabeli nr 3.

Tabela 3. Liczba doktorów habilitowanych w latach i ośrodkach
Table 3. Number of assistant professors in the years and centers

Ośrodek	2000		2001		2002		2003		2004		2005	
	NR	NT	NR	NT	NR	NT	NR	NT	NR	NT	NR	NT
Kraków	11		12		12		12		10		11	
Lublin	14		13		13		13		12	1	12	2
Poznań	7		7		6		6		7		6	
Wrocław	6		4		4		2		3		4	
Szczecin	4	1	3	1	4	1	6	2	6	2	7	2
IBMER	6		6		6		5		7		6	
SGGW	8		8		10		10		10		10	
Olsztyn	4	5	2	9	2	9	2	10	2	12	2	12

Jest to ważna grupa pracowników, gdyż oprócz profesorów tytularnych jej przedstawiciele decydują o możliwości uzyskania przez Radę uprawnień do nadawania stopni i tytułów. Przedstawione w tabeli 3 dane potwierdzają obserwacje z poprzedniej a dotyczące uprawnień rad naukowych przy nadawaniu stopni w zakresie nauk technicznych. Tutaj również potencjał intelektualny Olsztyna zdecydowanie odbiega od pozostałych ośrodków. W ich przypadku poza sporadycznie spotykanymi w Szczecinie i Lublinie występuje kompletny brak osób ze stopniem w zakresie nauk technicznych.

Z powyższych danych jednoznacznie wynika, że lansowane przez przedstawicieli niektórych ośrodków teorie na temat przejścia Inżynierii Rolniczej z nauk rolniczych do nauk technicznych są niczym nie podpartymi mrzonkami mogącymi mieć zgubny wpływ na rozwój naszej dyscypliny. Przy przejściu bowiem do nauk technicznych wszystkie Rady Naukowe (poza Olsztynem) tracą uprawnienia. Jest też zjawiskiem dziwnym, że „zwolennicy” nauk technicznych sami szukali swoich stopni i tytułów w naukach rolniczych.

Wracając do analizy tabeli 3 należy podkreślić, że poza rokiem 2000 liczba doktorów habilitowanych jest mniej liczna jak profesorów i mieści się w poszczególnych latach w zakresie od 55 do 58 osób. Jest więc dość stabilna. Stanowi jednak zaplecze dla poprzedniej grupy. Z powyższych danych liczbowych wynika również, że w analizowanym okresie liczba przeprowadzonych z pozytywnym skutkiem przewodów habilitacyjnych jest w przybliżeniu równa ilości uzyskanych tytułów naukowych.

Józef Kowalski

Główną bazę potencjału naukowego i dydaktycznego Inżynierii Rolniczej w Polsce stanowią osoby ze stopniem naukowym doktora.

Tabela 4. Liczba doktorów na stanowisku adiunkta w latach i ośrodkach

Table 4. Number of doctors at the post of senior lecturer in the years and centers

Ośrodek	2000		2001		2002		2003		2004		2005	
	NR	NT	NR	NT	NR	NT	NR	NT	NR	NT	NR	NT
Kraków	24		25		25	1	22	2	21	2	20	2
Lublin	60	1	57	1	53	1	60	2	67	2	73	2
Poznań	14	2	11	2	11	2	10	1	11		12	
Wrocław	17	2	20	2	19	2	20	2	21	2	19	2
Szczecin	10		10		10		10		11		16	
IBMER	28		29		29		25		24		24	
SGGW	17		17		18		20		23		23	
Olsztyn	18	38	19	36	20	43	23	44	20	46	23	45

gdzie: NR – nauki rolnicze, NT – nauki techniczne

Tabela 5. Liczba doktorów na stanowisku wykładowcy w latach i ośrodkach

Table 5. Number of doctors at the post of lecturer in the years and centers

Ośrodek	2000		2001		2002		2003		2004		2005	
	NR	NT	NR	NT	NR	NT	NR	NT	NR	NT	NR	NT
Kraków	6		7		8		8		12		12	
Lublin	17		18		22		21		23		26	
Poznań	1		4		4		4	1	4	1	4	1
Wrocław	2		3		3		3		3		3	
Szczecin	6	1	6	1	6	1	4	1	4	1	4	1
IBMER												
SGGW	10		10		9		11		10		12	
Olsztyn	2	2	2	2	2	2	2	2	3	4	2	5

gdzie: NR – nauki rolnicze, NT – nauki techniczne

Jak bowiem wynika z danych liczbowych zamieszczonych w tabelach 4 i 5 liczba doktorów nauk rolniczych zatrudnionych na stanowisku adiunkta mieściła się w zakresie od 185 w roku 2002 do 200 w roku 2005, zatrudnionych natomiast na stanowisku wykładowcy było od 44 w roku 2000 do 63 w roku 2005. W sumie ich liczba mieściła się w zakresie od 232 w roku 2000 do 263 w roku 2005. Porównując te wartości z liczbą osób ze stopniem naukowym doktora habilitowanego zauważa się, że tych ostatnich jest czterokrotnie mniej. Równocześnie obserwuje

się ok. 15%-owy wzrost liczby doktorów dla ocenianego okresu sześciu lat. Wzrost ten jest głównie wynikiem zwiększenia zadań dydaktycznych w ocenianych ośrodkach.

Relacje pomiędzy liczbą doktorów nauk rolniczych oraz nauk technicznych są podobne jak w poprzednich przypadkach. Tutaj Olsztyn jeszcze bardziej różni się od pozostałych. Zatrudnia ok. dwukrotnie więcej doktorów ze stopniem doktora nauk technicznych w porównaniu z liczbą doktorów nauk rolniczych. Ponadto ośrodek ten zatrudnia zdecydowanie najwięcej doktorów w porównaniu z innymi. Przykładowo w roku 2005 ich liczba wyniosła aż 75, w tym tylko 7 na stanowisku wykładowcy. Łączna liczba ze stopniem naukowym lub stopniem i tytułem profesora w obrębie inżynierii rolniczej została przedstawiona w tabeli 6.

Tabela 6. Łączna liczba pracowników naukowo-dydaktycznych ze stopniem naukowym w latach i ośrodkach

Table 6. The total number of scientific and didactic personnel with scientific degrees in the years and centers

Ośrodek	2000		2001		2002		2003		2004		2005	
	NR	NT	NR	NT	NR	NT	NR	NT	NR	NT	NR	NT
Kraków	51		54		55	1	51	2	54	2	56	2
Lublin	110	1	105	1	107	1	113	2	121	3	133	4
Poznań	24	2	24	2	24	2	24	2	26	1	27	1
Wrocław	28	2	32	2	32	2	33	2	34	2	32	2
Szczecin	25	3	25	3	26	2	26	3	25	3	31	3
IBMER	42		43		43		37		37		38	
SGGW	41		42		43		48		50		52	
Olsztyn	28	53	29	59	30	67	33	67	32	73	34	71

gdzie: NR – nauki rolnicze, NT – nauki techniczne

Tutaj również został zachowany podział na nauki rolnicze i nauki techniczne. W obrębie tych pierwszych w roku wyjściowym (2000) mieliśmy zatrudnionych 349 osób, w obrębie drugich 61 osób. Razem zatrudnionych było 410 doktorów i profesorów.

Porównując dane w latach obserwuje się stały systematyczny wzrost liczby zatrudnionych do 486 w roku 2005 - z czego na nauki rolnicze przypadło 403 osoby a nauki techniczne 83. Wśród tych ostatnich w Olsztynie zatrudnionych było 71 osób.

Józef Kowalski

Podsumowując – potencjał intelektualny kadr naukowych w obrębie Inżynierii Rolniczej jest olbrzymi. Z przytoczonych danych jednoznacznie wynika, że dotychczasowa polityka kadrowa w Polsce od lat w znacznej mierze prawidłowo sterowana przez Komitet Techniki Rolniczej Polskiej Akademii Nauk oraz przedstawicieli w centralnych agendach, organizacjach i stowarzyszeniach naukowych dała pozytywny efekt. Inżynieria rolnicza jest obecnie prężną i zasobną w kadry dyscypliną naukową. Oceniając poszczególne ośrodki zaważa się we wszystkich przypadkach wyraźny a często bardzo intensywny wzrost ilościowy i „jakościowy” kadry naukowej. Pewne różnice pomiędzy nimi są efektem przede wszystkim wybranej przed laty drogi rozwoju – bądź to poprzez usamodzielnienie, bądź też pozostania w silnej macierzystej jednostce organizacyjnej, jaką przykładowo jest Wydział Rolniczy.

Studia doktoranckie

Studia doktoranckie wg konwencji bolońskiej stanowią trzeci stopień edukacji zalecanej do realizacji w naszym systemie szkolnictwa wyższego. Równocześnie, co należy szczególnie podkreślić, mają stanowić główną a w przyszłości chyba jedyną formę szkolenia i rekrutacji kadry naukowej dla uczelni i jednostek naukowo – badawczych. Biorąc powyższe pod uwagę krajowe ośrodki Inżynierii Rolniczej w ocenianym, okresie w pełni realizowały odgórne zalecenia. Dane dotyczące skali ilościowej promowania doktorów poprzez studia zawiera tabela nr 7.

Tabela 7. Liczba słuchaczy na studiach doktorskich w latach i ośrodkach

Table 7. Number of post-graduate students in the years and centers

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Kraków	8	15	19	17	15	17
Lublin	26	30	27	26	21	20
Poznań	18	19	13	16	20	12
Wrocław	12	17	18	15	14	10
Szczecin	9	10	11	8	6	5
IBMER				30	28	27
SGGW	5	6	6	8	12	10
Olsztyn						

Analizując te dane zauważa się znaczne zróżnicowanie w liczbie studentów - doktorantów zarówno w układzie czasowym jak i przestrzennym. Niektóre ośrodki przy wysokiej obsadzie słuchaczy w początkowych latach w następnych nieznacznie ale wyraźnie ograniczały ich liczbę (Lublin, Szczecin). W innych natomiast można zaobserwować trend odwrotny (Warszawa). IBMER natomiast uruchomił studia doktoranckie (w Łomży) dopiero w roku 2003 z bardzo dużym naborem 30 słuchaczy. Łącznie najniższa obsada była w roku 2000 (78 słuchaczy), maksymalna w roku 2003 (120 słuchaczy). Od tego roku obsada ta stopniowo się zmniejsza aż do liczby 101 w roku 2005. Można więc wnioskować, że ośrodki – w zależności od uwarunkowań lokalnych – w różny sposób i na mocno zróżnicowanym poziomie – regulowały liczbę słuchaczy tego typu studiów. Generalnie jednak w skali kraju oraz zakresie potrzeb kadrowych naszej dyscypliny liczba ta nie gwarantuje pełnego zatrudnienia dla wypromowanych doktorów. Znaczny odsetek spośród nich musi podjąć pracę poza resortem nauki i szkolnictwa wyższego.

Awanse naukowe

Jednym z najważniejszych w polityce kadrowej uczelni oraz jednostek naukowo-badawczych, jest problem rozwoju pracowników poprzez uzyskiwanie stopni i tytułu naukowego. Porównywane ośrodki w okresie rozwoju historycznego nie miały niestety równych szans. Nasi poprzednicy w osobach profesorów prekursorów naszej obecnej Inżynierii Rolniczej m.in. takich jak : Janusz Haman, Ryszard Gąska, Jan Bogdanowicz, Czesław Kanafojski stworzyli silne podwaliny rozwoju ośrodków które organizowali a w dalszej kolejności rozwijali. Ich spadkobiercy mieli zdecydowanie lepsze warunki rozwoju i wzmocnienia tych ośrodków. Dzięki więc temu oraz szerokiej integracji środowiska począwszy od lat dziewięćdziesiątych do chwili obecnej zdecydowana większość porównywanych ośrodków ma pełne prawa akademickie albo jest na etapie ich pozyskiwania. Jak przedstawia się sprawa pozyskiwania awansów promocyjnych w układzie:

- na macierzystym Wydziale,
- w innych ośrodkach,
- awansowania przedstawicieli innych ośrodków,
- przedstawiona została w tabelach nr 8, 9 i 10. W tabelach tych do tradycyjnego układu w latach dodano rozdział na uzyskane stopnie doktora (D), doktora habilitowanego (H) oraz tytuł profesora (P).

Józef Kowalski

Tabela 8. Liczba tytułów i stopni naukowych uzyskanych na macierzystym Wydziale w latach i ośrodkach

Table 8. Number of scientific titles and degrees acquired at the mother Faculty in the years and centers

Ośrodek	2000			2001			2002			2003			2004			2005		
	P	H	D	P	H	D	P	H	D	P	H	D	P	H	D	P	H	D
Kraków		2	2		2	2	1	1	4		1	4	2	1	1	2	1	7
Lublin			1			4	2	1	5	1	1	15	2	1	12	3	8+7*	11
Poznań	1		2				1			1					1			1
Wrocław			2	2		2	2	1	4	1		5		1	1		2	1
Szczecin					1	2			3			1			3			1
IBMER	1		2		2	2		1	3		1	2		1	1		1	1
SGGW			5			3			3			1			3			3
Olsztyn															2			3

* w momencie przesyłania materiałów oczekujące na zatwierdzenie przez CK
gdzie: P – profesorowie, H – doktorzy habilitowani, D – doktorzy

Tabela 9. Liczba tytułów i stopni naukowych uzyskanych w latach ośrodkach

Table 9. Number of scientific titles and degrees acquired in the years and centers

Ośrodek	2000			2001			2002			2003			2004			2005		
	P	H	D	P	H	D	P	H	D	P	H	D	P	H	D	P	H	D
Kraków																		
Lublin		1	1					1	1			4		2			1	
Poznań											1			1		1		
Wrocław																		
Szczecin	1			2		1			1		2	1		1	3		1	2
IBMER								1	1		1	1				1		
SGGW	1	2		1	1			1	2					1	2	1	1	
Olsztyn				2		1			2					1	1			

gdzie: P – profesorowie, H – doktorzy habilitowani, D – doktorzy

Tabela 10. Liczba przeprowadzonych postępowań na tytuł dla osób spoza własnego Wydziału w latach i ośrodkach

Table 10. Number of completed proceedings to acquire the title for persons outside the mother Faculty in the years and centers

Ośrodek	2000			2001			2002			2003			2004			2005		
	P	H	D	P	H	D	P	H	D	P	H	D	P	H	D	P	H	D
Kraków		1				1		1		1	1		1		1	2		
Lublin		2	1	2		1			3	1	4	3		2	1	2	1	
Poznań																		
Wrocław			1	1			1						1		3			1
Szczecin																		
IBMER	2	3			3		1		1		1	1	1	2		2		
SGGW						2		1			2			2				2
Olsztyn										1			1					

gdzie: P – profesorowie, H – doktorzy habilitowani, D - doktorzy

Z treści tabel jednoznacznie wynika jakie uprawnienia w poszczególnych latach posiadały Rady Wydziału i Rada Naukowa oraz które ośrodki wspomagały innych, a które musiały szukać wspomżenia. Na podkreślenie jako pozytywne zjawisko należy podkreślić, że najsilniejszy kadrowo i w największym stopniu wspomagający innych, Ośrodek lubelski przeprowadzał także postępowania o nadanie stopnia naukowego dla swoich pracowników w innych ośrodkach. Jest to jeszcze jeden przykład silnej integracji naszego środowiska.

Bibliografia

Michałek R., Kowalski J. 2002. Od maszynoznawstwa do inżynierii rolniczej. Polskie Towarzystwo Inżynierii Rolniczej. Kraków.

Materiały archiwalne oraz dokumentacja w dziekanatach wydziałów Akademii Rolniczych Kraków, Lublin, Poznań, Szczecin, Wrocław, UWM Olsztyn i SGGW Warszawa oraz sekretariacie IBMER.

Józef Kowalski

**STATUS AND DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC STAFF
IN AGRICULTURAL ENGINEERING CENTERS IN POLAND
IN THE YEARS 2000–2005**

Summary

The article includes figures characterizing the status of research and didactic staff in agricultural engineering centers of Poland. The paper compares the quantitative status of post-graduates, assistant professors and titular professors of agricultural and technical sciences at the AR of Krakow, AR of Dublin, AR of Poznań, AR of Szczecin, AR of Wrocław, SGGW Warsaw, UWM of Olsztyn and IBMER of Warsaw.

Key words: scientific staff, professor, assistant professor, doctor, development, number, staff policy, years, term